

شناسایی راهکارهای پیشگیری از بروز استعدادهای خاموش ورزشی در ایران

علی غائبی دستجردی، احمد محمودی، امین دهقان قهفرخی^۳

چکیده:

هدف: پژوهش حاضر با هدف شناسایی راهکارهای پیشگیری از بروز استعدادهای خاموش ورزشی در ایران انجام شده است. **روش‌شناسی:** پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر رویکرد کیفی و از نظر استراتژی تحلیل مضمون می‌باشد. جامعه آماری پژوهش، اساتید فعال علوم ورزشی در حوزه استعدادیابی، مربیان ورزشی و استعدادیاب‌های فدراسیون‌های ورزشی می‌باشند که از طریق روش نمونه‌گیری هدفمند تا رسیدن به اشباع نظری از ۱۸ نفر به عنوان نمونه پژوهش استفاده گردید. ابزار گردآوری اطلاعات شامل مطالعات میدانی و مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته بود و به منظور تحلیل داده‌ها از روش شش مرحله‌ای براون و کلارک (۲۰۰۶) استفاده گردید و به منظور تایید پایایی پژوهش از روش تثلیث استفاده شد. **یافته‌ها:** در فرایند کدگذاری مصاحبه‌های انجام شده، مجموعاً ۹۷ کد باز یا عامل شناسایی و در قالب ۱۷ مفهوم و نهایتاً ۷ مقوله اصلی دسته‌بندی شدند. **نتیجه‌گیری:** نتایج پژوهش نشان داد که ۷ مقوله اصلی در پیشگیری از بروز استعدادهای خاموش ورزشی در ایران نقش دارند که به ترتیب شامل عوامل فنی، عوامل مدیریتی، عوامل روانشناختی، محیطی، عوامل اقتصادی، عوامل دولتی و عوامل فرهنگی می‌شوند. توجه به عوامل موثر بر عملکرد ورزشکاران در سنین مختلف و عدم حذف در مراحل اولیه می‌تواند به کاهش چالش مورد نظر کمک نماید. همچنین تخصصی‌سازی در مراحل اولیه می‌تواند نتایج عکس به همراه داشته باشد. لذا پیشنهاد می‌شود در طراحی الگوها و برنامه‌های استعدادیابی، به یافته‌های پژوهش حاضر توجه شود.

واژه‌های کلیدی: استعداد خاموش، عوامل روانشناختی، مدیریت ورزشی، تمرینات استعدادیابی

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه تهران

^۲ عضو هیات علمی دانشکده علوم ورزشی و تندرستی دانشگاه تهران

^۳ عضو هیات علمی دانشکده علوم ورزشی و تندرستی دانشگاه تهران

مقدمه

در سال‌های اخیر، محبوبیت برنامه‌های استعدادیابی رشد بسیاری داشته و به عنوان راهی مهم برای به حداکثر رساندن پتانسیل ورزشکاران برای دستیابی به موفقیت در نظر گرفته شده است (۱، ۲). علاوه بر ایجاد علاقه در میان جامعه علمی برای درک عوامل پیش‌بینی‌کننده موفقیت‌های استثنایی در ورزش، علاقه شدید جهانی به ورزش به عنوان منبع درآمد (به عنوان مثال، در مورد ورزش‌های مربوط به سطح حرفه‌ای) (۳) انگیزه بیشتری برای سیاست‌های ملی در زمینه توسعه ورزشکاران و شناسایی استعدادها (بوجود آورده است) (به عنوان مثال، مدل "ورزش برای زندگی" کانادا) (۴). علاوه بر این، توسعه ورزشکاران می‌تواند منجر به ارتقاء جایگاه ورزشی یک کشور در سطح بین‌المللی گردد و به عنوان سرمایه سیاسی تلقی گردد (به عنوان مثال، برای کشورهای موفق در مسابقات بین‌المللی مانند المپیک) (۵). به عنوان مثال وزارت ورزش انگلستان سالانه ۱۰۰ میلیون پوند در سال برای شناسایی و توسعه استعدادهای ورزشی هزینه می‌کند (۶). این برنامه‌های استعدادیابی برای شناسایی ورزشکاران نوجوان با پتانسیل بالا به منظور کسب موفقیت در آینده طراحی و اجرا می‌شوند (۷). استعداد را می‌توان از چند منظر تعریف کرد؛ برای مثال می‌توان استعداد را پتانسیل یا ظرفیت فرد برای برتری در یک حوزه خاص دانست که به مهارت و آموزش خاص نیاز دارد (۸). برخی معتقدند پتانسیل فرد شرایطی است که توسط همه عوامل موجود در رشد واقعی یک حوزه خاص، مشخص شده است (۹). همچنین می‌توان هوش فرد را به عنوان پتانسیل آشکار یا بالفعل تعریف کرد. این می‌تواند از بسیار کم تا بسیار زیاد متغیر باشد، اما استعدادها بالفعل به طور معمول با محدوده توانایی بالا مطابقت دارد (۱۰). با این اوصاف، استعداد فرد به صورت مستقیم قابل رویت نیست اما موفقیت و دستاوردهای عملکردی یک فرد، همانند قهرمانی در مسابقات ورزشی، از جمله موارد تصادفی می‌باشد که قابل اندازه‌گیری می‌باشد (۱۱). عواملی که در موفقیت یک ورزشکار تاثیرگذار هستند، به دو دسته کلی ژنتیک و محیط تقسیم‌بندی می‌شوند ولی تعیین اینکه کدام یک از عوامل ژنتیک یا محیط بر عملکرد ورزشکاران تاثیر بیشتری دارد، به سختی امکان‌پذیر است. این حقیقت که تعامل و ترکیب پیچیده‌ای از عوامل می‌توانند موجب توسعه استعداد یک ورزشکار شود، بین صاحب‌نظران این حوزه مورد پذیرش قرار گرفته است (۱۲). همچنین می‌توان متغیرهای مختلف فردی و محیطی که برای رشد ورزشکاران (جوانان) مهم هستند را در طول زمان مشخص و ردیابی کرد (۱۳، ۱۴). می‌توان استعداد را مفهومی چندوجهی از عوامل ذاتی (یعنی منبعی از عناصر بیولوژیکی موجود در هنگام تولد)، چند بعدی (یعنی شامل ظرفیت‌هایی از طیف وسیعی از مقوله‌های شناختی، فیزیکی و روان‌شناختی)، ظهورکننده (یعنی شامل تعامل بین عواملی که به صورت چندگانه ترکیب می‌شوند)، پویا (یعنی در طول زمان رشد، به دلیل تعامل با محیط

^۱ Talents Identification

^۲ Sport for Life

و بیان ژن تصادفی تغییر خواهد کرد) و هم‌زیستی (یعنی عوامل فرهنگی و اجتماعی ارزش نهایی استعداد فرد را تعیین می‌کند) دانست که این عوامل همانند چرخ دنده‌های یک ساعت با یکدیگر در تعامل هستند (۱۵). این عوامل را نیز می‌توان در یک تقسیم بندی کلی تر در قالب دو بخش محیط و ژنتیک قرار داد.

مطالعه علمی افراد مستعد را می‌توان در اواخر دهه ۱۸۰۰ و در پژوهش فرانسیس گالتون جستجو کرد. از جمله نمونه‌هایی که او در کار خود در نظر گرفت کشتی‌گیران و قایقرانان بودند که این اولین مطالعه شناخته شده استعداد در ورزش بود (۱۶). گالتون همانند بسیاری از دانشمندان که وراثت را مهم‌تر از پرورش می‌دانند، تاثیر عامل ژنتیک را بر عوامل دیگر ارجح می‌دانست (۱۲) ولی برخی مانند دی‌کاندول^۲ عوامل محیطی (به عنوان مثال خانواده، تحصیلات و امکانات) را در کنار عوامل ژنتیک، از عوامل اصلی توجیه کننده ظهور تعالی و برتری در ورزش می‌داند (۱۷). برخی از اساتید همانند دکتر جیم لوهر^۳، فیزیولوژیست ورزشی و رئیس دستگاه اجرایی ال جی ای^۴ مهم‌ترین عامل پیشگویی کننده موفقیت ورزشی استثنایی را انگیزه درونی می‌داند (۱۸). این مساله از ابتدا تا کنون بسیار مورد بحث و بررسی قرار گرفته است تا جایی که، در ده سال گذشته مطالعات مرتبط با ژنتیک بسیار رایج شده است (۱۹) و تعدادی از مربیان و استعدادیابان رشته‌های ورزشی سعی دارند در سنین کم با انجام آزمایش‌های ژنتیک، موفقیت آتی ورزشکاران را پیش‌بینی کنند ولی از آنجا که وضعیت ورزشکاران نخبه بیانگر تعداد زیادی از متغیرها می‌باشد (نه فقط متغیر ژن) بعید به نظر می‌رسد که بتوان از اطلاعات ژنتیکی برای شناسایی صریح ورزشکار نخبه آینده استفاده کرد؛ زیرا اطلاعات ژنتیکی مشمول برخی از مسائلی که فرایندهای استعدادیابی سنتی را تحت‌تأثیر قرار می‌دهند، مانند بلوغ و سن نسبی، نخواهد بود (۲۰). این موضوع از لحاظ اخلاقی نیز مورد تأیید واقع نشده است و عده‌ای معتقدند انتخاب بازیکنان بر اساس پتانسیل یا توانایی ژنتیکی آنان غیراخلاقی است، بلکه آنها باید بر اساس برتری و مزیت‌هایشان شناسایی یا انتخاب شوند (۲۱). همچنین توسعه بلندمدت ورزشکاران شامل فرایندهای بسیار پیچیده‌ای است که در آن تعداد غیر قابل محاسبه‌ای از فعل و انفعالاتی وجود دارد که می‌تواند سرعت و میزان رشد ورزشکاران جوان را تحت‌تأثیر قرار دهد. پژوهش‌ها نشان داده‌اند سیستم‌هایی که برای پیش‌بینی موفقیت ورزشی آینده کودکان پیش از بلوغ استفاده می‌شود دارای اعتبار قابل قبولی نیستند (۲۲) زیرا استفاده از آنها باعث می‌شود ملاحظات روانی-عاطفی که اندازه‌گیری آنها دشوارتر است، نادیده گرفته شوند (۲۳). اکثر فرهنگ‌لغت‌ها "نخبگان" را نسبت به گروه همسالان فردی برتر توصیف می‌کنند. با این حال، استفاده از این اصطلاح در محیط‌های عملی اغلب این امکان یا احتمال را نادیده می‌گیرد که موقعیت ورزشکار در طول زمان با تکامل وی و هم‌تیمی‌هایش،

^۳ Francis Galton

^۴ De Candolle

^۵ Jim Loehr

LGE performance system 6: شرکتی است که راه حل‌های آموزشی را برای شرکت‌ها ارائه می‌دهد و مقر اصلی آن

تغییر خواهد کرد (۲۴). به همین دلیل، تحقیقات نشان داده‌اند که توانایی تشخیص، جذب و توسعه استعدادها در بهترین حالت ناقص است (۲۵). اخیراً، یک مطالعه بر اساس شبیه‌سازی‌های کامپیوتری نشان داده‌بود که در میان حوزه‌های موفقیت، پیش‌بینی شبکه‌های پویا^۱ تشخیص زودهنگام سطوح توانایی بعدی را عملاً غیرممکن می‌داند (۲۶). علاوه بر این، یک مطالعه فرا تحلیلی اخیراً اظهار داشته‌است که مجموعه روشنی از متغیرها وجود ندارد که بتواند موفقیت شغلی^۲ را در ورزش پیش‌بینی کند (۲۷). استعداد پدیده‌ای پیچیده و متغیر می‌باشد که تعاریف مختلفی برای آن بیان شده و لذا با توجه به خطاهایی که فرایندهای استعدادیابی به همراه دارند، شناسایی و انتخاب استعداد در سنین پایین توصیه نمی‌شود. با توجه به تغییرپذیری و عدم ثبات عملکرد ورزشکاران^۳، بهترین راهکار ممکن برای شناسایی استعدادها و ورزشکاران آینده، توسعه بلندمدت و جلوگیری از حذف و کناره‌گیری آنها از ورزش قهرمانی می‌باشد (۲۸). به عنوان مثال یکی از شروط تعریف دولت بریتانیا از "ورزشکار نخبه" پیش‌نیاز "۱۶ سال یا بیشتر" می‌باشد که اشاره به توسعه بلندمدت ورزشکاران دارد (۲۹). علاوه بر این موضوع، در بسیاری از مقالات به "عدم تخصصی‌سازی ورزش برای کودکان" نیز پرداخته شده‌است که می‌توان به مدل ورزش برای زندگی^۴ کانادا (توسعه بلندمدت ورزشکاران) اشاره کرد که بر رویکرد اولیه‌ای به نام "اصول بنیادی یا فانداسنتال"^۵ متمرکز است و بر اساس این ایده ورزشکاران نباید تا اوایل نوجوانی خود بیش از حد به ورزش تخصصی بپردازند. قبل از آن، آنها باید در طیف گسترده‌ای از ورزش‌ها و فعالیت‌ها شرکت کنند تا سطح بالایی از سواد بدنی^۶ و مهارت‌های ورزشی کامل را ایجاد کنند (۳۰). یک مطالعه بزرگ روی بیش از ۳۰۰۰ ورزشکار بزرگسال نخبه در انواع ورزش‌ها نشان داد که تخصص اولیه با موفقیت اولیه ارتباط مثبت دارد، اما با موفقیت در سطح نخبگان منفی است. اساساً موفقیت اولیه این توهم را ایجاد می‌کند که ورزشکار در بزرگسالی نیز به موفقیت خود ادامه می‌دهد (۳۱). فرایند شناسایی و توسعه استعدادها در ورزشکاران جوان بسیار پیچیده‌تر است؛ زیرا عوامل متعدد فیزیولوژیکی، روانی و اجتماعی می‌تواند بر درک، شناسایی و توسعه استعدادهای ورزشی آینده تأثیر بگذارد (۳۲). به همین دلیل مدت زمانی که طول می‌کشد ورزشکار به اوج خود برسد، در هر فرد متفاوت است؛ به عنوان مثال، در بیشتر حوزه‌های ورزشی، دستیابی به اوج عملکرد بین ۵ تا ۳۰ سال به طول می‌انجامد و بیشترین مقدار دستیابی به این سطح اغلب بین ۱۵ تا ۴۰ سال دیده شده است (۳۳). به همین دلیل، وضعیت نخبگان صرفاً می‌بایست بر اساس تمرینات

^۱ Dynamic Network Predictions

^۲ Career Success

^۳ Athletes' Performance

^۴ Sport for Life

۵: به معنی اصول بنیادی می‌باشد که با ایجاد خلاقیت سه حرف اول آن که به معنی سرگرمی می‌باشد (Fun) به صورت

بزرگ نوشته شده‌است و دلالت بر این دارد که مباحث ابتدایی باید به صورت سرگرمی باشد.

^۶ Physical Literacy

انباشته^۱ (مجموعه تمرینات انجام شده توسط ورزشکار) یا تجربه عمومی آنها در یک ورزش استنباط شود نه بر اساس توانایی فعلی برای موفقیت‌های آینده (۳۴). آزمونگرانی که کودکان را به منظور استعدادیابی می‌آزمایند، باید به تفاوت‌های فردی آنان در روند رشد توجه کنند. این واقعیت که کودکان در رشد متفاوتند، اهمیت ویژه‌ای دارد. یک کودک ۱۲ ساله از نظر بدنی ممکن است مشابه با کودک ۹ ساله یا کودک ۱۳ ساله باشد. بلوغ زودرس^۲ آزر نظر بدنی به نفع این کودکان تمام می‌شود، زیرا علی‌رغم ضعف در مهارت‌ها، باعث برتری بدنی آنان می‌شود و به این ترتیب، بین آنان و کسانی که دیرتر بالغ می‌شوند فاصله می‌اندازد. هنگامی که دیررس‌ها به زودرس‌ها برسند، تفاوت بین آنان اغلب ناپدید می‌شود. از این رو، پیش‌بینی موفقیت آتی در افراد نابالغ و تازه‌بالغ در بهترین شرایط نیز بنیاد ضعیفی دارد. به این دلیل، کسانی که با کودکان و نوجوانان کار می‌کنند باید فرصت تکامل مهارت‌ها را برای همه آنان فراهم سازند؛ به عبارت دیگر، نباید صرفاً روی کودکانی تمرکز داشت که احتمال موفقیت آنها در آینده بیشتر است (۳۵). با توجه به موارد بالا می‌توان نتیجه گرفت فرایند استعدادیابی فرایندی بلندمدت می‌باشد که توجه به تفاوت‌های فردی و عوامل موثر بسیار حائز اهمیت می‌باشد ولی این فرایند در همه کشورها به یک صورت انجام نمی‌شود - مانند روش‌های استعدادیابی به کارگرفته شده توسط استرالیا، آلمان غربی و شوروی سابق (۳۶) و یا تفاوت برنامه‌های استعدادیابی در رشته بدمینتون در کشورهای انگلیس و چین (۳۷). در بسیاری از برنامه‌های استعدادیابی نیز به دلیل نگرش نتیجه‌گرایی بسیاری از مربیان، استعدادها را شناسایی و پرورش نمی‌کنند بلکه آنها را انتخاب می‌کنند زیرا آنان به دنبال انتخاب بهترین بازیکنان فعلی به منظور کسب بهترین نتیجه هستند. موفقیت زودهنگام ورزشکاران در اولویت آنان قرار می‌گیرد ولی به موفقیت بلندمدت آنان توجهی نخواهد شد و بیشتر در معرض حذف و کناره‌گیری از ورزش قرار خواهند گرفت. طبق یک پژوهش انجام شده، درصد زیادی از آنها تا ۱۳ سالگی ورزش‌های سازمان یافته را ترک می‌کنند (۳۸). در تحقیق انجام شده نشان داده شد تنها ۰/۳ درصد از ورزشکاران آلمانی در ورزش‌های المپیکی که در جوان‌ترین سن انتخاب شده بودند، در سطح بین‌المللی رتبه‌بندی شدند و بیشتر ورزشکاران نخبه در مراحل بعدی زندگی خود تخصص یافتند (۳۹). در مطالعه‌ای جذاب بر روی تینیسورهای جوان از ۱۹۹۴ تا ۲۰۰۲، پیوتر یونیرزیسکی^۳ ۱۰۰۰ بازیکن ۱۲ تا ۱۳ ساله در ۵۰ کشور مختلف را ارزیابی کرد که مجموعه‌ای شامل ستارگان آینده همانند راجر فدرر^۴، کیم کلیستر^۵ و دیگران بود (۴۰). مطالعه وی نشان داد که از میان این همه بازیکن، کسانی که در نهایت به رده‌بندی ۱۰۰ نفر برتر این رشته رسیدند دارای ویژگی‌های زیر بودند:

۱ Accumulated Training

۲ Precocious Puberty

۳ Piotr Unierzyski

۴ Roger Federer

۵ Kim Clijsters

- سه تا چهار ماه کوچکتر از میانگین سنی گروه آنها
- لاغرتر و قوی‌تر از گروه سنی آنها
- معمولاً سریعتر و چابک‌تر از حد متوسط
- تعداد بازی های کمتر نسبت به میانگین ورزشکاران برتر
- میانگین ساعات تمرینی آنها در هفته دو تا چهار ساعت کمتر از بازیکنان نخبه گروه سنی آنها بود

• والدین آنها حمایت می‌کردند، اما بیش از حد درگیر نبودند.

همانطور که در بالا ذکر شد، ۷۰ درصد از ورزشکاران تا سن ۱۳ سالگی ورزش‌های سازمان یافته را ترک می‌کنند (۳۸). بنابراین، اگر بتوان تحقیقات یونیورسیته را به سایر رشته‌های ورزشی تعمیم داد، گروهی از ورزشکاران هستند که شاید در سنین پایین در مقایسه با همسالان خود عملکرد ضعیف‌تری داشته باشند (مثلاً ۱۰ تا ۱۳ سال) اما اگر ورزش را ترک نکنند و همچنین اگر آنها در فرایند بلندمدت پرورش استعداد قرار گیرند، احتمال حضور در بین ورزشکاران برتر رشته‌های ورزشی خود در بزرگسالی را خواهند داشت. این جامعه وسیع «استعداد خاموش» نامیده می‌شوند که ورزشکاران حذف شده و یا نادیده گرفته شده را شامل می‌شود. ظهور این پدیده در ایران، به دلیل ضعف در فرایندهای استعدادیابی بسیار شایع است. هدف از پژوهش حاضر، بررسی راهکارهای موجود در جلوگیری از بروز استعدادهای خاموش ورزشی در ایران می‌باشد.

عمده تحقیقات و پژوهش‌های انجام شده استعدادیابی در ایران، حوزه‌هایی شامل تهیه نورم و شاخص‌های استاندارد به منظور کشف و شناسایی ورزشکاران برتر از لحاظ ژنتیکی، آنترپومتریکی، فیزیولوژیکی مثل پژوهش محمودخانی و همکاران (۲۰۱۴) با عنوان "تدوین نورم ویژگی‌های آنترپومتریک پسران ۸ تا ۱۳ سال ایرانی"، یوسفی و همکاران (۱۳۹۲) با عنوان "بررسی وضع موجود و تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته دو و میدانی"، امیرتاش (۲۰۱۹) با عنوان "مقایسه آمادگی‌های عمومی بدنی دانش‌آموزان پسر مناطق مختلف کشور بر اساس آزمون 'CAFT'، فرخی (۲۰۱۱) با عنوان "بررسی وضعیت موجود و تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته بدمینتون" و طراحی الگوهای استعدادیابی به منظور انتخاب بازیکنان برتر مثل قاسم‌زاده و رضوی (۲۰۱۳) با عنوان "بررسی وضع موجود و تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته دو و میدانی"، نقیعی و عنبریان (۲۰۲۱) با عنوان "طراحی الگوی استعدادیابی ورزشکاران کاراته‌کار مبتنی بر الگوریتم‌های هوش مصنوعی" و نوری و همکاران (۲۰۱۹) با عنوان "طراحی الگوی هوشمند استعدادیابی فوتبال بر اساس شاخص‌های اصلی و وزن‌دار حاصل از

تحلیل سلسله مراتبی متغیرها بر پایه منطق فازی" و رکرک و همکاران (۲۰۲۱) با عنوان "طراحی الگوی هوشمند استعدادیابی فوتبال بر اساس شاخص‌های اصلی و وزن‌دار حاصل از تحلیل سلسله مراتبی متغیرها بر پایه منطق فازی" بوده است. از دهه ۹۰ میلادی به بعد تحقیقات استعدادیابی به حوزه مدیریت ورزش نیز ورود پیدا کرد و دیگر منحصر به ابعاد فیزیولوژیک، آنتروپومتریک و روان‌شناسی نبود. می‌توان گفت اکثر پژوهش‌ها، طرح‌های پژوهشی، پایان‌نامه‌ها، کتاب و مقالات انجام شده در حوزه استعدادیابی، به ارائه الگو و مدل برای استفاده حداکثر از ظرفیت ورزشکاران برتر بوده است و حتی آن را برای مناطق مختلف کشور بومی سازی کرده اند. عمده پژوهش‌های حاضر در حوزه استعدادیابی برای شناسایی، پرورش، توسعه و گزینش ورزشکاران برتر در بازه زمانی چند ساله است ولی شاید پژوهش و مدل کمی را بتوان یافت که تمرکز ویژه ای برای شناسایی، ارزیابی، توسعه و پرورش ورزشکاران با عملکرد ضعیف داشته است زیرا همانطور که بیان شد تمرکز ویژه برای به حداکثر رساندن بهره‌وری برنامه‌های استعدادیابی است که قاعدتاً فضا، زمان و هزینه برای افراد با عملکرد بهتر صرف خواهد شد. خلاء موجود در بررسی و ارائه راهکار برای جامعه مذکور باعث شده است که مهارت و توانمندی‌های این افراد شکوفا نشوند. ارائه راهکار مناسب می‌تواند از دو دیدگاه حائز اهمیت باشد؛ اولاً با استفاده از نتایج تحقیق می‌تواند از بروز مجدد استعداد‌های خاموش در ورزش ایران تا حد امکان جلوگیری کرد و ثانیاً می‌توان ورزشکاران متضرر از فرایندهای استعدادیابی مقطعی (استعداد گزینی) پیشین را که از ورزش حرفه‌ای و قهرمانی و قهرمانی فاصله گرفته اند را تا حد امکان به ورزش بازگرداند. توجه به استعداد‌های خاموش جامعه ورزش که تعداد زیادی از ورزشکاران را شامل می‌شود، می‌تواند تاثیر شگرفی بر ابعاد مختلف ورزش تربیتی، قهرمانی، حرفه‌ای و همگانی داشته باشد.

انجام پژوهش حاضر با توجه به خلاء موجود در این حوزه، می‌تواند نقش مهمی در تهیه و ارائه منابع معتبر در شاخه استعدادیابی ورزشی ایفا کند. شناسایی راهکار مناسب می‌تواند از دو جهت حائز اهمیت باشد؛ در وهله اول می‌تواند در جلوگیری از ایجاد این فرایند حائز اهمیت باشد و در وهله دوم می‌تواند استعداد‌های خاموش حاضر در سطح کشور را شناسایی و به چرخه ورزش قهرمانی و یا حتی همگانی هدایت نماید در حالیکه اکثر مدیران، مربیان، استعدادیابان و حتی فرایندهای استعدادیابی این جامعه پرجمعیت را عمدا نادیده و یا از ادامه مسیر منصرف می‌کنند.

روش شناسایی

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی، از نظر رویکرد کیفی و از نظر استراتژی تحلیل مضمون می‌باشد. جامعه پژوهش مورد نظر شامل اساتید فعال علوم ورزشی در حوزه استعدادیابی، مربیان ورزشی و استعدادیاب‌های فدراسیون‌های ورزشی می‌باشند. به منظور بررسی راهکار مناسب برای جلوگیری از بروز استعداد‌های خاموش ورزشی

در ایران، در ابتدا منابع و اسناد کتابخانه‌ای مورد بحث و بررسی قرار گرفت و سپس با استفاده از ابزار مصاحبه با افراد خبره در این حوزه، مفاهیم مرتبط با موضوع پژوهش استخراج گردید. در این راستا با استفاده از رویکرد هدفمند و به کارگیری معیار اشباع نظری، با ۱۸ نفر از اساتید فعال علوم ورزشی در حوزه استعدادیابی، مربیان ورزشی و استعدادیاب‌های فدراسیون‌های ورزشی، مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختار یافته انجام شد.

جدول ۱- جدول توصیفی مصاحبه‌شوندگان

Table 1 – Descriptive table of interviewees

تعداد کد استخراج شده Extracted Codes	سن Age	تحصیلات Education	جنسیت Gender	ردیف	تعداد کد استخراج شده Extracted Codes	سن Age	تحصیلات Education	جنسیت Gender	ردیف
84	48	PhD	Male	10	68	60	PhD	Female	1
102	44	PhD	Male	11	67	49	PhD	Female	2
71	55	PhD	Male	12	84	60	PhD	Female	3
90	59	PhD	Male	13	96	45	PhD	Female	4
99	70	PhD	Male	14	73	44	PhD	Female	5
70	52	Master	Male	15	42	44	PhD	Female	6
90	40	PhD	Male	16	87	45	Master	Female	7
45	66	PhD	Male	17	88	55	PhD	Male	8
87	41	Master	Male	18	50	35	Master	Male	9

مراحل تأیید روایی و پایایی روش تحقیق کیفی با روش‌های کمی اساساً متفاوت است بطوریکه مورس و همکاران (۲۰۰۲) برای اطمینان از پایایی و روایی پژوهش کیفی مواردی نظیر انتخاب دقیق نمونه‌های مناسب،

جمع‌آوری و تحلیل هم‌زمان داده و انسجام در روش‌شناسی پژوهش را جهت اطمینان از نتایج پیشنهاد می‌دهند که در این تحقیق نیز موارد فوق از طرف پژوهشگران رعایت شد. برای محاسبه پایایی کدهای استخراج شده نیز با روش توافق درون موضوعی سه کدگذار، از دو دانش‌آموخته مقطع دکتری مدیریت ورزشی درخواست شد تا به عنوان همکاران پژوهش (کدگذار) در پژوهش مشارکت کنند؛ به این شکل که این ۲ نفر یافته‌های پژوهش را بازنگری نموده و کدها را موشکافی کردند. هم‌چنین لازم بذکراست کدگذاران از مهارت و اطلاعات موردنیاز جهت کدگذاری مصاحبه‌ها برخوردار بودند. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در نظر دو نفر هم مشابه هستند با عنوان **توافق** و کدهای غیر مشابه با عنوان **عدم توافق** مشخص شدند. سپس محقق به همراه این همکاران پژوهش، تعداد سه مصاحبه را کدگذاری کرده و درصد توافق درون موضوعی که به عنوان شاخص پایایی تحلیل به کار می‌رود، با استفاده از فرمول زیر محاسبه گردید:

$$\text{درصد توافقات درون موضوعی} = \frac{\text{تعداد توافقات} * 2}{\text{تعداد کل کدها}} * 100\%$$

جدول 2 - نتایج بررسی پایایی مصاحبه‌های پژوهش (کدگذار شماره ۱ و شماره ۲)

Table 2 - The results of the reliability between two coders (coder number 1 and number 2)

پایایی	تعداد عدم توافقات	تعداد توافقات	تعداد کل داده‌ها	شماره مصاحبه	ردیف
بازآزمون (درصد)	Number of disagreements	Number of agreements	Total codes	Interview number	Column
Retest reliability (percentage)					
64.67%	7	23	68	First	1
71.72%	10	30	84	Third	2
70.45%	6	31	88	Tenth	3
70.00%	23	84	240	Total	

همانطور که از جدول ۲ می توان مشاهده کرد، تعداد کل داده های ثبت شده توسط هر دو نفر (کدگذار شماره ۱ و شماره ۲) برابر ۲۴۰، تعداد کل های توافقات بین این کدها ۸۴ و تعداد کل عدم توافقات بین این کدها ۲۳ می باشد. بنابراین، پایایی بین دو کدگذار طبق فرمول بالا برابر با ۷۰٪ است که بالاتر از ۶۰٪ می باشد؛ لذا قابلیت اعتماد کدگذاری ها مورد تأیید می باشد.

جدول 3 - نتایج بررسی پایایی مصاحبه های پژوهش (کدگذار شماره ۱ و شماره ۳)

Table 3 - The results of the reliability between two coders (coder number 1 and number 3)

پایایی	تعداد توافقات	تعداد توافقات	تعداد کل داده ها	شماره مصاحبه	ردیف
بازآزمون (درصد)	تعداد عدم توافقات	تعداد توافقات	تعداد کل داده ها	شماره مصاحبه	ردیف
Retest reliability (percentage)	Number of disagreements	Number of agreements	Total codes	Interview number	Column
77.33%	13	29	75	First	1
80.80%	17	40	99	Third	2
85.71%	11	33	77	Tenth	3
81.27%	41	102	251	Total	

همانطور که از جدول ۳ پیداست تعداد کل داده های ثبت شده توسط هر دو نفر (کدگذار شماره ۱ و شماره ۳) برابر ۲۵۱، تعداد کل توافقات بین این کدها ۱۰۲، و تعداد کل عدم توافقات بین این کدها ۴۱ می باشد. بنابراین، پایایی بین دو کدگذار طبق فرمول بالا برابر با ۸۱/۳۷٪ می باشد که بالاتر از ۶۰٪ می باشد؛ لذا قابلیت اعتماد کدگذاری ها مورد تأیید می باشد.

جدول 4 - نتایج بررسی پایایی مصاحبه های پژوهش (کدگذار شماره ۲ و شماره ۳)

Table 4 - The results of the reliability between two coders (coder number 2 and number 3)

پایایی بازآزمون(درصد) Retest reliability (percentage)	تعداد عدم توافقات Number of disagreements	تعداد توافقات Number of agreements	تعداد کل داده‌ها Total codes	شماره مصاحبه Interview number	ردیف Column
66.66%	6	30	72	First	1
85.71%	16	39	91	Third	2
81.92%	12	41	83	Tenth	3
83.73%	34	103	246	Total	

همانطور که در جدول ۴ مشخص است، تعداد توافقات بین این کدها ۱۰۳، و تعداد کل عدم توافقات بین این کدها ۳۴ می‌باشد. بنابراین، پایایی بین دو کدگذار طبق فرمول بالا برابر با $\frac{۱۰۳}{۱۰۳+۳۴}$ می‌باشد که بالاتر از ۶۰٪ می‌باشد؛ لذا قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تأیید می‌باشد. بنابراین، به طور کلی پایایی بین سه کدگذار با استفاده روش تثلیث، مورد تأیید قرار گرفت.

به منظور داده‌کاوی و کدگذاری مفاهیم استخراج شده، از نرم‌افزار MAXQDA نسخه Pro ۲۰۲۰ استفاده گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش شش مرحله‌ای براون و کلارک (۲۰۰۶) استفاده شد. این روش دارای ۳ مرحله اصلی است که مجموعاً دارای ۶ گام خواهد بود. در مرحله اول که تجزیه و توصیف متن نام دارد، محقق پس از آشنایی با متن به کدگذاری و ایجاد کدهای اولیه اقدام کرد و سپس به جستجو و شناخت مضامین پرداخته شد. در مرحله دوم که تشریح و تفسیر متن نام دارد، اقدام به ترسیم شبکه مضامین شد و در مرحله ترکیب و ترغیب که آخرین مرحله می‌باشد، محقق به تحلیل شبکه مضامین و نهایتاً به تدوین گزارش پرداخت.

در سال های اخیر، بسیاری از نشریات به منظور بررسی پایایی فرایند کدگذاری شده، علاوه بر روش تثلیث، از پژوهشگر چند نمونه عبارت کدگذاری شده را نیز درخواست می کنند. بنابراین، تعدادی عبارت کدگذاری شده نیز ارائه می گردد.

"ما ابتدا باید بدانیم برای موفقیت در رشته کشتی چه نیازی لازم هست و ثانياً برای سنجش آن نیاز چه ابزار و مقیاسی مناسب و در دسترس هست یعنی از آخر باید بیایم اول" - کد استفاده از ابزارها و معیارهای درست در استعدادیابی

"اگر ورزشکاران در سنین ابتدایی به صورت تخصصی به رشته ای خاص بپردازند، نه تنها نمی توان موفقیت آتی آنها را تضمین کرد، بلکه این تخصصی سازی زود هنگام منجر به آسیب های بلند مدت خواهد شد که در آینده نمایان می شوند" - کد تخصصی سازی به موقع

"مورد بعدی در خانواده، میزان فعال بودن اعضای خانواده می باشد مثل خواهر، برادر، پدر و مادر. بسیار دیده ایم افرادی که در خانواده های ورزشکار بوده اند، شانس بسیار بیشتری برای موفقیت ورزشی داشته اند. در تحقیقات حتی نشان داده شده است که خانواده های درجه ۲-۳ نیز، در موفقیت ورزشی فرد اثرگذار بوده اند (مثل انتخاب رشته ورزشی)" - کد حمایت خانواده از ورزشکار

نتایج

باتوجه به مطالعه اسناد و منابع کتابخانه ای و همچنین مصاحبه با اساتید حوزه علوم ورزشی فعال در حوزه استعدادیابی، مربیان ورزشی و استعدادیاب های فدراسیون های ورزشی، مفاهیم استخراج و دسته بندی شدند. تعداد ۹۶ مفهوم (یا کد باز) بدست آمد که در قالب ۱۷ مقوله فرعی و ۷ مقوله اصلی طبقه بندی و تنظیم گردیدند که در جدول زیر شرح داده شده است:

مقوله اصلی Main categories	مفاهیم Concepts	عامل یا کد باز Factors or open codes
کد باز کد باز کد باز	خانواده و محل تمرین	۱. انتخاب رشته ورزشی توسط ورزشکار نه والدین ۲. حمایت خانواده از ورزشکار

عامل یا کد باز Factors or open codes	مفاهیم Concepts	مقوله اصلی Main categories
<p>۳. توجه به محیط تمرین و زندگی ورزشکار</p> <p>۴. توجه بیشتر به رشته‌های پرجمعیت</p> <p>۵. حذف عادت‌ها و رفتارهای غلط محلی</p>		
<p>۶. حمایت جامعه از ورزشکار قبل از معروفیت</p> <p>۷. حذف رابطه‌مندی در ورزش</p> <p>۸. جلوگیری از تأثیرات مخرب جامعه بر ورزشکار</p> <p>۹. ارتقاء جایگاه اجتماعی ورزشکاران در جامعه</p>	بعد اجتماعی	
<p>۱۰. ایجاد چرخه اصولی، علمی و بلند مدت استعدادیابی</p> <p>۱۱. ایجاد الگوی استعدادیابی بومی</p> <p>۱۲. ایجاد سیستم یکپارچه مدیریت اطلاعات ورزشکاران (IMS)</p>	اصول استعدادیابی کارآمد	
<p>۱۳. برنامه‌ریزی منظم و بلندمدت در ورزش کشور</p> <p>۱۴. حذف نتیجه‌گرایی در مدیران ورزشی</p> <p>۱۵. ایجاد ثبات در برنامه‌ریزی سازمان‌های ورزشی</p>	اصول سیاست‌گذاری	عوامل مدیریتی Management Factors
<p>۱۶. سرمایه‌گذاری برای بخش بزرگ جامعه (افراد متوسط)</p> <p>۱۷. توسعه و ترویج ورزش همگانی و مشارکت ورزشی</p> <p>۱۸. توجه مدیران به عملکرد مربیان</p> <p>۱۹. توجه به بخش ورزش تربیتی (مدارس)</p>	دانش و علم مدیران ورزشی	

عامل یا کد باز Factors or open codes	مفاهیم Concepts	مقوله اصلی Main categories
.۲۰ استفاده از الگوهای موفق بین‌المللی		
.۲۱ اعطای تسهیلات و امکانات دولتی به باشگاه‌های خصوصی .۲۲ بهبود امکانات و سطح فنی اماکن ورزشی .۲۳ ایجاد هماهنگی و انسجام بین سازمان‌های ورزشی .۲۴ ایجاد حداقل‌های مورد نیاز برای توسعه استعدادیابی	زیرساخت‌های ورزشی	
.۲۵ حذف مدیران غیر ورزشی (سیاسی) در ورزش .۲۶ تشویق بانوان به حضور در اماکن ورزشی .۲۷ قانون‌گذاری صحیح و مفید در حوزه ورزش همگانی و قهرمانی .۲۸ تخصیص بودجه کافی به بخش ورزش توسط دولت .۲۹ جلوگیری از تخلفات حقوقی و اخلاقی در ورزش	ابعاد سیاسی-قانونی	عوامل دولتی Government Factors
.۳۰ ایجاد برابری جنسیتی در ورزش .۳۱ ترویج نگرش مثبت نسبت به حضور بانوان در ورزش .۳۲ حذف موانع سنتی و قدیمی حاکم بر جامعه به منظور توسعه ورزش	اعتقادات و ارزش‌ها	عوامل فرهنگی Cultural Factors

عامل یا کد باز Factors or open codes	مفاهیم Concepts	مقوله اصلی Main categories
<p>۳۳. توجه به ابعاد پنهان روان ورزشکار</p> <p>۳۴. برطرف سازی نیاز روانی ورزشکار</p> <p>۳۵. تمایز بین نیازهای روانی در سنین مختلف</p> <p>۳۶. توجه به علاقه و انگیزه درونی ورزشکار</p> <p>۳۷. استفاده از مشاوران و روانشناسان ورزشی</p> <p>۳۸. توجه به تفاوت سرعت یادگیری و تمرین پذیری ورزشکاران</p> <p>۳۹. توجه به سخت کوشی ذهنی ورزشکار</p> <p>۴۰. توجه به تأثیر تشویق و سرکوب اطرافیان (اثر متیو)</p> <p>۴۱. حذف فشار روانی آشکار و پنهان وارده بر ورزشکار</p> <p>۴۲. عدم تصویرسازی اغراق آمیز از ورزشکار</p>	<p>بعد روانشناختی ورزشکار</p>	<p>عوامل روانشناختی Psychological Factors</p>
<p>۴۳. افزایش اعتماد به نفس ورزشکار</p> <p>۴۴. بهبود مهارت تصمیم گیری در ورزشکار</p> <p>۴۵. ایجاد امنیت روانی برای ورزشکار</p>	<p>ثبات ذهنی ورزشکار</p>	
<p>۴۶. استفاده از شیوه‌های آموزشی چالشی</p> <p>۴۷. استفاده از چالش در تمرین</p> <p>۴۸. استفاده از خلاقیت در تمرین</p> <p>۴۹. استفاده از قدرت پیش‌بینی در تمرین</p>	<p>فرایند استعدادیابی مطلوب</p>	<p>عوامل فنی Technical Factors</p>

عامل یا کد باز Factors or open codes	مفاهیم Concepts	مقوله اصلی Main categories
<p>۵۰. ایجاد محیط خالی از استرس و اضطراب برای ورزشکار</p> <p>۵۱. استفاده از تمرینات منعطف و تغییرپذیر</p> <p>۵۲. ایجاد امکان آزمون و خطا توسط بازیکن</p> <p>۵۳. استعدادیابی در زمان و مسیر درست</p> <p>۵۴. عدم انتخاب ورزشکاران صرفاً براساس ویژگی‌های آنروپومتریکی</p> <p>۵۵. نگرش واقع‌بینانه به مقوله استعدادیابی</p> <p>۵۶. استفاده از آزمایش تعیین کننده برای موفقیت آینده (ژنتیک و ...)</p> <p>۵۷. آموزش جامع و علمی</p> <p>۵۸. عدم تمرکز بر موقعیت جغرافیایی خاص به منظور استعدادیابی</p> <p>۵۹. اختصاص زمان طولانی به ورزشکار برای شکوفایی</p>		
<p>۶۰. تمرکز بر ورزشکاران با توانایی‌های ضعیف‌تر</p> <p>۶۱. عدم پیش‌بینی موفقیت آتی ورزشکاران بر اساس عملکرد آنان آنها</p> <p>۶۲. نظارت کافی بر ورزشکاران</p> <p>۶۳. توجه به تقدم استمرار بر استعداد</p> <p>۶۴. توجه به مقوله پرورش استعداد(بلندمدت)</p> <p>۶۵. توجه به افراد با سبک ورزشی متفاوت</p>	دانش و علم کادر فنی	

عامل یا کد باز Factors or open codes	مفاهیم Concepts	مقوله اصلی Main categories
<p>۶۶. شناسایی ورزشکاران با استعداد پیش از تأثیر متغیرهای مزاحم</p> <p>۶۷. توجه به نیازهای متغیر ورزشکاران در طول زمان</p> <p>۶۸. توجه به پتانسیل نهفته و توسعه نیافته افراد</p> <p>۶۹. توجه به تفاوت‌های فردی گذرا در دوران کودکی</p> <p>۷۰. عدم الگوسازی یکسان برای ورزشکاران</p> <p>۷۱. بکارگیری نیروی انسانی متخصص</p> <p>۷۲. توجه به پویایی عوامل متعدد در موفقیت ورزشی</p> <p>۷۳. استفاده از تمرینات ورزشی به روز و علمی</p>		
<p>۷۴. شناسایی استعداد – Talent Identification</p> <p>۷۵. توسعه و پرورش استعداد – Talent Development</p> <p>۷۶. استعداد گرایی (بررسی تمایلات فرد) – Talent Orientation</p> <p>۷۷. نظارت و ردیابی استعدادها – Talent Detection</p> <p>۷۸. انتخاب استعدادها – Talent Selection</p>	<p>ارائه تعریفی درست از استعدادیابی</p>	

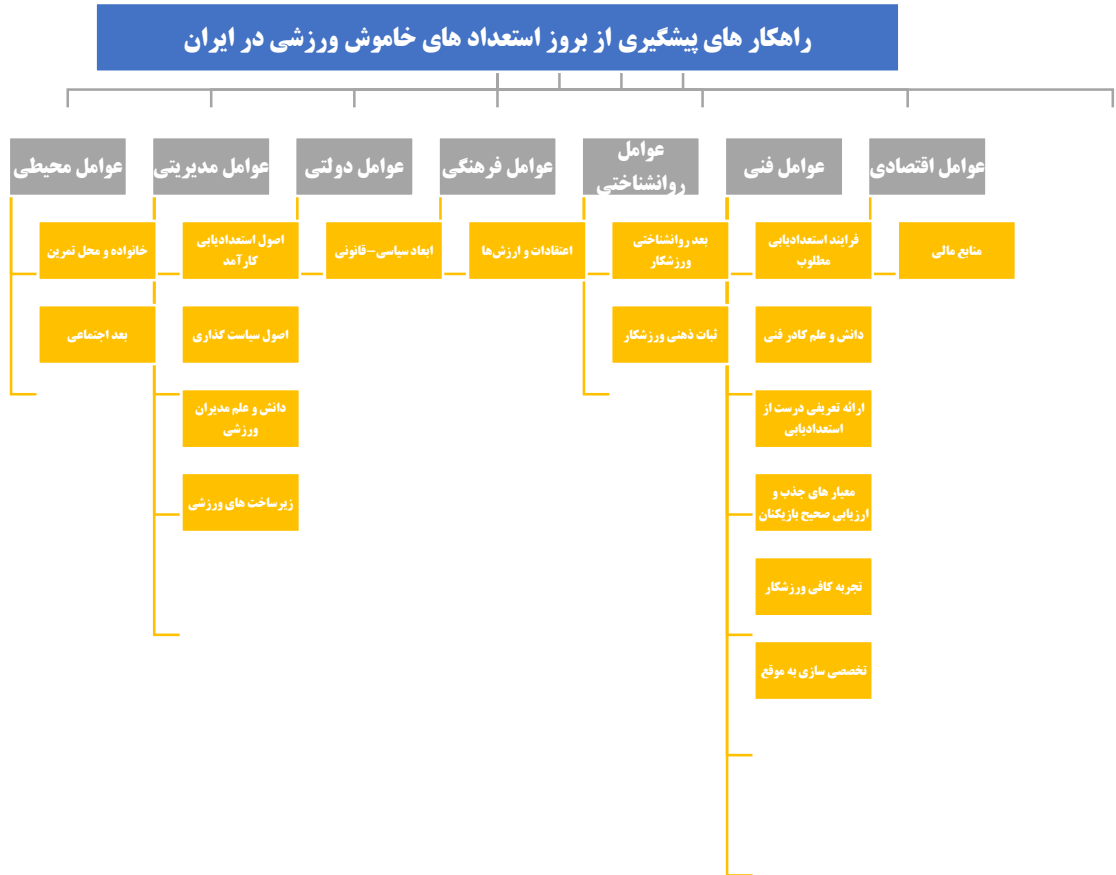
عامل یا کد باز Factors or open codes	مفاهیم Concepts	مقوله اصلی Main categories
<p>۷۹. استفاده از ابزارها و معیارهای درست در استعدادیابی</p> <p>۸۰. توجه به ویژگی‌های ذاتی مورد نیاز برای استعدادیابی در هر رشته</p> <p>۸۱. بررسی دقیق و نیازسنجی هر رشته</p>	<p>معیارهای جذب و ارزیابی صحیح بازیکنان</p>	
<p>۸۲. برگزاری مسابقات و لیگ آزاد برای همه ورزشکاران</p> <p>۸۳. ایجاد مراکز آموزشی تخصصی و عمومی برای همه</p> <p>۸۴. ایجاد تجربه حضور در مسابقات رسمی برای ورزشکاران</p> <p>۸۵. افزایش در میزان مشارکت ورزشی در مناطق مختلف</p>	<p>تجربه کافی ورزشکار</p>	
<p>۸۶. جلوگیری از حذف زودهنگام ورزشکاران مستعد از چرخه قهرمانی</p> <p>۸۷. ایجاد امکان بازگشت ورزشکار به چرخه قهرمانی</p> <p>۸۸. تخصص در ورزش بعد از شکل گیری هویت ورزشکار</p> <p>۸۹. توجه به سن شروع ورزش و سن شروع ورزش رقابتی</p> <p>۹۰. جلوگیری از تخریب دوران شیرین کودکی ورزشکار</p> <p>۹۱. آماده‌سازی کودک قبل از انتخاب رشته ورزشی</p>	<p>تخصصی سازی به موقع</p>	

مقوله اصلی Main categories	مفاهیم Concepts	عامل یا کد باز Factors or open codes
عوامل اقتصادی Economic Factors	منابع مالی	۹۲. اختصاص منابع مالی به برنامه‌های استعدادیابی فدراسیون‌ها
		۹۳. جذب اسپانسرهای ورزشی توسط باشگاه‌ها
		۹۴. امکان اشتغال و تمرین هم‌زمان برای ورزشکار
		۹۵. عدم دریافت هزینه از ورزشکار توسط باشگاه ورزشی
		۹۶. اعطای کمک هزینه ورزشی به خانوار

طبقه جدول فوق، مقوله اصلی عوامل فنی که شامل مقولات فرعی فرایند استعدادیابی مطلوب، دانش و علم کادر فنی، ارائه تعریفی درست از استعدادیابی، معیارهای جذب و ارزیابی صحیح بازیکنان، عدالت ورزشی و تخصصی سازی به موقع می‌باشد، با اهمیت‌ترین راهبرد توسط مصاحبه شونده‌گان شناخته شده‌است.

شبکه مضامین

با استفاده از کد های مستخرج از مصاحبه‌ها و طبقه‌بندی آنها، شبکه مضامین و ارتباط آنها به شکل زیر ترسیم گردید.

شکل ۱- شبکه مضامین مقوله های اصلی و مفاهیم راهکار های پیشگیری از بروز استعداد های خاموش ورزشی در ایران
The network of themes of main categories and concepts of strategies to prevent the emergence of silent sports talents in Iran

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعات استعدادیابی عموماً در حوزه کشف و شناسایی بهترین ورزشکار حال حاضر صورت می‌گیرد که با توجه به تعاریف متعددی که برای استعداد و استعدادیابی بیان شده است، این فرایندها از اعتبار کافی برای ارزیابی بازیکنان برخوردار نیستند و صرفاً با انتخاب گزینه‌های اشتباه توسط مربیان همراه می‌شود. بازیکنان مستعدی که از این چرخه حذف شده، استعداد خاموش نامیده می‌شوند که در صورت توسعه عملکرد آنها، پتانسیل ارتقاء و اجرا در سطوح عالی را خواهند داشت. در پژوهش حاضر به بررسی عوامل موثر در بروز این استعداد‌های خاموش می‌پردازیم. با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و مصاحبه با نمونه پژوهش، تعداد ۹۲ مفهوم (یا کد باز) بدست آمد که در قالب ۱۷ مقوله فرعی و ۷ مقوله اصلی طبقه‌بندی شدند که مقوله‌های اصلی به ترتیب شامل عوامل فنی، عوامل مدیریتی، عوامل روانشناختی، محیطی، عوامل اقتصادی، عوامل دولتی و عوامل فرهنگی می‌باشند. این عوامل علاوه بر تاثیر مستقیم بر متغیر، می‌توانند با تاثیر بر یکدیگر، نتایج ثانویه نیز داشته باشند.

اولین مقوله فرعی از عوامل فنی به فرایند استعدادیابی مطلوب اشاره دارد. راهکارهای ارائه شده در بخش عوامل فنی، به ماهیت برنامه‌های استعدادیابی اشاره دارد که به عبارتی دیگر، این راهکارها در بخش عملیاتی قرار دارند. عوامل فنی به شیوه و فرایند استعدادیابی اشاره دارد و این مربیان و استعدادیاب‌ها هستند که این راهکارها را عملی و اجرایی می‌کنند. در فرایندهای استعدادیابی به این دلیل که ورزشکار عموماً سابقه چندانی در ورزش قهرمانی ندارد، از تجربه کافی به منظور شناسایی عوامل موثر بر عملکردش آگاه نیست و این عدم تجربه کافی می‌تواند باعث افت عملکرد وی شود. در صورتیکه توانایی وی بیشتر از عملکردش می‌باشد (۴۱). اینکه مربیان و استعدادیاب‌ها از چه تمرینی استفاده کنند در ارزیابی و تحلیل بهتر ورزشکاران بسیار حائز اهمیت می‌باشد. استفاده از تمرین‌های چالشی که در کشورهای پیشرفته در ورزش برای سنین پایه در نظر می‌گیرند، می‌تواند باعث تحریک پتانسیل نهفته ورزشکاران شود که عموماً این تمرینات در محیطی فارغ از نتیجه و استرس انجام خواهد شد. به نوعی ماهیت این نوع تمرین‌ها با آزمون و خطا توسط ورزشکار همراه است و وی می‌تواند با استفاده از این آزمون و خطا به آگاهی و شناخت از مهارت‌های خود و شیوه اجرای حرکت ورزشی برسد.

در این نوع تمرین، مربیان با تحریک قدرت خلاقیت و پیش‌بینی ورزشکار، توانایی وی در مقابله با چالش‌های بوجود آمده را تقویت می‌کنند. محیط تمرین می‌بایست خالی از استرس و اضطراب باشد تا ورزشکار بتواند به فعالیت ورزشی بپردازد. در غیر این صورت احتمال دارد این متغیر باعث افت عملکرد ورزشکار خواهد شد (۴۲). از طرفی تمرینات یکنواخت و اجباری باعث تضعیف قدرت خلاقیت ورزشکار خواهد شد. در بسیاری از مواقع تمامی ورزشکاران مجبور به انجام یک نوع تمرین به مدت چند ماه خواهند شد. که تاثیر چندانی در بهبود مهارت‌های ورزشکاران در

ابعاد مختلف نخواهد داشت؛ لذا می‌توان از تمرینات متنوع و پویا برای شناسایی، پرورش و انتخاب ورزشکاران استفاده کرد (۴۳). فرایند استعدادیابی می‌بایست در زمانی درست آغاز شود؛ به این معنی که متغیر مداخله‌گر در فرایند استعدادیابی تا حد ممکن حذف یا حداقل کنترل شده باشند. بسیاری از فدراسیون‌های ورزشی طی یک دوره چند هفته‌ای در برخی از مناطق محروم اقدام به برگزاری رویدادهای استعدادگزینی می‌کنند و جدا از این حقیقت که فرایند استعدادیابی، فرایندی بلند مدت است، نمی‌توان در این مدت زمان کوتاه متغیرهای مزاحم را حذف و کنترل نمود (۴۴). بنابراین این برنامه‌های استعدادیابی کوتاه‌مدت می‌بایست بر اساس ویژگی‌های فیزیولوژیکی و آنتروپومتریکی ورزشکاران همچون قد، وزن، قدرت و غیره باشد (۴۵) که یکی از بزرگ‌ترین اشتباهات رایج در میان مربیان است.

این ویژگی‌های بارز در کودکان به دلیل گذر زمان و تحولات بلوغ، نمی‌تواند تضمین‌کننده موفقیت آتی آنها باشد. لذا تصمیم‌گیری در مورد ورزشکاران و انتخاب آنها صرفاً بر اساس این ویژگی‌ها، نمی‌تواند معیار و شاخص صحیحی باشد (۲). در بسیاری از مواقع والدین و حتی مربیان ورزشکار در زمینه استعدادیابی نگاهی غیر واقعی داشته و توقعی نامطلوب از فرزند یا شاگرد پیدا می‌کنند (۴۶). کودک را همچون وسیله تصور می‌کنند که تحت هر شرایطی می‌بایست به موفقیت برسد. این طرز فکر و انتظار نابجا از فرزندان در صورت عدم موفقیت آنها باعث سرافکنندگی و سرخوردگی فرزندان خواهد شد. لذا والدین می‌بایست تفکری منطقی داشته و ورزش را صرفاً وسیله‌ای برای تعالی روح و فعالیت سالم در نظر بگیرند نه مسیری اجباری برای فرزندان. یکی دیگر از اشتباه والدین و حتی مربیان، استفاده از آزمایش تعیین‌کننده موفقیت در آینده می‌باشد که عموماً به شکل آزمایش ژنتیک، هوش و غیره استفاده می‌شود و بر اساس نتایج غیر معتبر این آزمایشات، تصمیمات اشتباهی برای کودک می‌گیرند که در آینده گریبان‌گیر وی خواهد شد. اولاً نتایج این آزمایش‌ها از لحاظ علمی نمی‌توانند نتیجه قطعی داشته باشند و دوماً اتکا به نتایج آنها غیر اخلاقی بوده و تلاش و استمرار ورزشکاران را زیر سوال خواهد برد (۲۱). آموزش جامع و صحیح به ورزشکاران می‌تواند در بهبود مهارت‌های آنان نقش چشم‌گیری داشته باشد. منظور از آموزش صرفاً آموزش مهارت‌های فنی و ورزشی در باشگاه‌ها نیست، بلکه آموزش مباحث درسی، اخلاقی، اجتماعی و فرهنگی در محیط مدرسه و دانشگاه، حتی باشگاه است. آموزش صحیح و جامع رکن اصلی رشد مهارت‌های ورزشکاران است؛ لذا توجه به این بخش از اهمیت بالائی برخوردار است. بسیاری از مربیان و استعدادیاب‌ها اعتقاد به این دارند که استعداد برتر متعلق به یک موقعیت جغرافیایی خاص است. برای مثال فکر می‌کنند صرفاً در استان مازندران می‌توان کشتی‌گیرانی ماهر پرورش داد. این طرز فکر مبنایی علمی نداشته و باعث نادیده‌گیری سایر افراد علاقه‌مند به رشته کشتی در دیگر استان‌ها خواهد شد. برنامه‌های استعدادیابی که در مدت زمان کوتاهی انجام می‌گیرد و صرفاً ورزشکار با چند خطای ابتدائی از دور خارج می‌شود، روایی و حتی پایایی معتبری ندارند (۲۵). اختصاص زمان کافی به ورزشکار که بتواند مهارت‌های خود را شکوفا کند از اصلی‌ترین ارکان فرایند استعدادیابی می‌باشد.

مربیان و کادر اجرایی به دلیل اهم‌اجرائی برنامه‌های استعدادیابی، می‌بایست از علم و آگاهی جامع و به روز از استعداد و استعدادیابی برخوردار باشند. مربیان به عنوان یک سازمان دهنده و مجری مهم برنامه‌های استعدادیابی ورزشی نقش جدایی ناپذیری در پیشبرد روند آنها دارند (۴۷). حاصل اشتباهات آنها می‌تواند آینده یک یا چندین ورزشکار را نابود سازد. برای مثال اکثر مربیان بر بازیکنان با عملکرد برتر تمرکز دارند (که درصد کمی از ورزشکاران را شامل می‌شود) و از سایر ورزشکاران با عملکرد معمول غافل می‌شوند. همانطور که پیشتر بیان شد، به این دلیل که مربیان ما به جای استعدادیابی، استعدادگزینی می‌کنند، تضمینی برای موفقیت ورزشکاران برتر و عدم موفقیت ورزشکاران ضعیف‌تر در آینده وجود ندارد. استعدادیابی مسیری طولانی است که توانایی‌های ورزشکاران در این فرایند به شکوفایی می‌رسد ولی استعدادگزینی صرفاً یک گزینش است که افراد برتر انتخاب می‌شوند. لذا پیشنهاد می‌شود ورزشکاران فارغ از عملکرد ضعیفشان مورد ارزیابی قرار گیرند و از پیش‌بینی عملکرد آتی آنها از وضعیت حال حاضرشان خودداری شود. نظارت بر ورزشکاران مخصوصاً در سنین ابتدایی که دانش کافی درباره عواقب تصمیمات خود ندارند، می‌تواند آنها را در مسیر ورزش نگه دارد و از حذف زود هنگام آنها جلوگیری کند.

مبحث استمرار و استعداد از دیرباز تاکنون موضوع بحث بسیاری از دانشمندان بوده و تاثیر هر دو در موفقیت ورزشکاران ثابت شده است ولی نمی‌توان اظهار داشت ورزشکاری با مهارت‌های استثنایی و ذاتی بدون تلاش و استمرار به موفقیت دست یافته است. لذا استمرار نقشی بسیار مهم در کنار استعداد در موفقیت ورزشی ایفا می‌کند. بنابراین، مربیان با این طرز فکر، شانس حضور در ورزش را برای همه بازیکنان فراهم می‌سازند. دستیابی به اوج عملکرد^۱ در یک فرد بین ۵ تا ۳۰ سال به طول می‌انجامد که این حقیقت اهمیت استعدادپروری^۲ را آشکار می‌سازد. استعدادپروری فرایندی بلند مدت است که ورزشکاران طی این فرایند به اوج عملکرد می‌رسند؛ لذا به مربیان توصیه می‌شود که ورزشکاران در مدت طولانی تری ارزیابی، پرورش و انتخاب شوند (۲۸، ۴۸).

اینکه برخی مربیان در فرایندهای استعدادیابی سوگیری داشته و یا اقدام به انتخاب بازیکنان با سبک مورد علاقه خود می‌کنند، باعث نادیده گیری ورزشکاران بسیاری با سبک‌های ورزشی مختلف خواهد شد. این ورزشکاران با عملکرد متفاوت به خصوص در ورزش‌های تیمی، می‌توانند در آینده عملکرد بسیار بالایی داشته باشند و حتی به تیم‌های ملی راه یابند ولی به شرط حفظ و پرورش آنها توسط مربیان (۴۹). ارزشیابی عملکرد ورزشکاران گاهی بعد از تاثیر متغیرهای مداخله‌گر و مستقیم بوده که این نمی‌تواند در شناسایی دقیق و اصولی ورزشکار باشد زیرا عملکرد مشاهده شده با عملکرد واقعی وی فرق دارد. به مربیان توصیه می‌گردد قبل از تاثیر عواملی همچون فشارهای روانی، دغدغه ذهنی و کمبود خواب عملکرد ورزشکاران ارزیابی شوند. نیاز ورزشکاران در هر بازه زمانی متفاوت است. برای مثال نیاز یک ورزشکار در رده نوجوانان بیشتر تشویق اطرافیان و حمایت خانواده می‌باشد ولی نیاز ورزشکاران

^۱ Peak Performance

^۲ Talent Development

بزرگسال عموماً مادی و کسب درآمد در کنار موفقیت است. لذا توجه به این نیازهای متغیر می‌تواند در شناسایی اولویت ورزشکار کم‌کننده باشد (۲۶). فرایند استعدادیابی به منظور کشف و شناسایی ورزشکاران مستعد نهفته می‌باشد ولی فرایند استعدادیابی در ایران که بیشتر استعدادگزینی است، به منظور گزینش بازیکنان برتر از منظر آنترپولوژی^۱ و فیزیولوژی تعبیر شده است (۴۵). مریبان می‌بایست بازیکنانی با مهارت‌های شکوفا نشده را شناسایی کنند نه ورزشکارانی که صرفاً از بقیه عملکرد بهتری دارند. زیرا این تفاوت‌های فردی زودگذر هستند که باعث برتری در سنین پایه می‌شود ولی با گذشت زمان و فرایند بلوغ، این تفاوت‌ها از بین رفته و ورزشکارانی که در گذشته عملکرد برتری داشتند، در مقام برابر با ورزشکاران ضعیف‌تر قرار می‌گیرند. بنابراین، نباید همه ورزشکاران را شبیه به هم دانست و الگویی یکسان برایشان در نظر گرفت زیرا فرایندهای رشدی هر شخص منحصر بفرد بوده و نمی‌توان ورزشکاران در سنین پایین که تفاوت‌های زیادی با یکدیگر دارند را با یک نقشه و الگو به موفقیت رساند (۳۸).

عملکرد ورزشکاران از سن شروع ورزش تا اوج عملکرد خود در بزرگسالی و ورزش قهرمانی، در هر دوره مبتنی بر عواملی پویا می‌باشد (۱۵). برای مثال عملکرد ورزشکاران در سن ۱۲ سالگی بیشتر مبتنی بر ویژگی‌های جسمانی است ولی با گذشت ۷ سال و گذر از تغییرات بلوغ، عملکرد ورزشکار بیشتر بر عوامل چون روانشناختی و مهارت‌های کسب کرده وابسته است تا ویژگی‌های جسمانی. لذا مریبان می‌بایست این عوامل که هر یک مربوط به یک دوره از زندگی افراد می‌باشد را به خوبی مورد بررسی قرار داده و ارزشیابی کنند. علم استعدادیابی طی چندین سال گذشته پیشرفت‌های چشم‌گیری داشته و شیوه‌های جدیدتری برای شناخت ابعاد مختلف ورزشکاران هم چون تکنیک‌های پردازش پیشرفته^۲ که شامل یادگیری ماشینی و یادگیری عمیق^۳ (۵۰، ۵۱)، داده کاوی (۵۲)، هوش مصنوعی^۴ (۵۳)، یا برنامه‌های آموزشی مبتنی بر واقعیت مجازی و تعامل افزوده مجازی (۵۴) ارائه شده است که استفاده از این علوم روز می‌تواند در شناسایی، پرورش و حفظ ورزشکاران نقش میانبر را داشته باشد (۱، ۲). تعریف درست از استعدادیابی شاید بتواند نیمی از مشکلات این حوزه را حل کند. استعدادیابی به معنی شناسایی افراد با پتانسیل نهفته، استعدادپروری به معنی پرورش و توسعه افراد مستعد پیشرفت، استعدادگرایی به معنی ارزیابی تمایلات و اولویت‌های ورزشکاران، نظارت بر استعدادهای به معنی توجه به شیوه زندگی ورزشی افراد و در نهایت استعدادگزینی به معنی انتخاب نهائی ورزشکاران می‌باشد (۲۸). نمی‌توان مراحل را جابه‌جا و یا یکی در میان در پیش گرفت زیرا در هر کدام از مراحل، اقدامات و تمرین خاصی برای ورزشکاران در نظر گرفته شده است. نیازسنجی هر رشته ورزشی بر اساس ویژگی‌های مورد نیاز رشته، یکی از اقدامات اولیه به منظور ارتقاء اعتبار و پایایی فرایندهای

^۳ Anthropology

^۱ Advanced Processing Techniques

^۲ Machine learning and Deep learning

^۴ Artificial Intelligence

استعدادیابی است. این نیازسنجی‌ها که عموماً نقشی کمکی دارند، می‌توانند در ارزیابی بازیکنان نقشی موثر داشته و نتایج فرایندهای استعدادیابی را معتبرتر سازند (۵۵). امکانات و تجهیزات ورزشی به منظور انجام فعالیت‌های بدنی در قالب ورزش همگانی، زیربنای توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای است. نبود مجموعه و سالن‌های ورزشی چگونه می‌تواند به توسعه ورزش در یک شهر و یا کشور کمک کند. علاوه بر این، می‌توان با ایجاد مراکز تمرینی و برگزاری لیگ‌های ورزشی به صورت چالشی، شرایط را برای همه ورزشکاران مهیا ساخت تا بتوانند فضای شبیه به مسابقه را به خوبی درک کرده و خودشان را برای شرایط واقعی آماده سازند. یکی از مشکلات اساسی که مربیان بر پیکر استعدادیابی کشور وارد می‌سازند، تخصصی‌سازی زود هنگام است که در سنین ابتدائی انجام می‌دهند. سن شروع ورزش با سن شروع ورزش قهرمانی متفاوت است؛ یعنی ورزشکار در سنین پایه گنجایش حضور در ورزش قهرمانی را ندارد. تخصصی‌سازی زود هنگام منجر به تخریب دوران شیرین کودکی و ورود وی به محیط رقابت قبل از زمان موعود خواهد شد. لذا مربیان می‌بایست توجه داشته باشند کودکان در ابتدا ورزش را به صورت تفریحی و سرگرمی انجام دهند و بعد از کسب آمادگی ذهنی و جسمانی، آنها را به فضای رقابت برده و تخصصی‌سازی را اجرا نمود (۳۰).

راهکارهای مدیریتی نیز در جایگاه بعدی قرار دارد که شامل مقوله‌های فرعی اصول استعدادیابی کارآمد، اصول سیاست‌گذاری، دانش و علم مدیران ورزشی و زیر ساخت‌های ورزشی می‌باشد. منظور از اصول استعدادیابی کارآمد ایجاد چرخه استعدادیابی به صورت علمی و بلند مدت می‌باشد که لزوماً می‌بایست بر اساس مشخصه‌های بومی هر منطقه طراحی و پایه‌ریزی شود. هم‌چنین، سامانه جامع مدیریت اطلاعات ورزشکاران^۴ می‌تواند به رهگیری و نظارت بر ورزشکاران کمک فراوان کند (۵۶). عمده برنامه ریزی‌های انجام شده در سازمان‌های ورزشی کشور به صورت مقطعی بوده و مدیران سعی بر این دارند که در طی دوره ریاست خود، بهترین نتایج را کسب کنند. این نتیجه‌گرایی آنها باعث تدوین برنامه‌های کوتاه مدت و مقطعی خواهد شد. که با ماهیت استعدادپروری طولانی مدت در تناقض است. مدیران ورزشی می‌بایست از میزان دانش و آگاهی کافی برای هدایت سازمان و ارگان ورزشی برخوردار باشند. مدیران ورزشی می‌بایست برای تمامی ابعاد جامعه ورزشی برنامه ریزی کرده و عمده بودجه و تلاش سازمان را وقف قشری خاص نکنند. مدیران ورزشی می‌بایست این حقیقت را بپذیرند که در این چند دهه نسبت به ورزش تربیتی بی‌توجه بوده‌اند و نتایج آن در ورزش همگانی و قهرمانی کاملاً مشهود است. لذا می‌توان با بکارگیری الگوهای موفق بین‌المللی نسبت به برطرف سازی مشکلات موجود اقدام نمود (۵۷). هم‌چنین، می‌توان با اعطای تسهیلات و امکانات دولتی به باشگاه‌های خصوصی، بهبود امکانات و سطح فنی اماکن ورزشی، ایجاد هماهنگی و

۴ Specializing

۵ Efficient Talent Identification

۶ Policy Making Principles

۷ Information Management System

انسجام بین سازمان‌های ورزشی و ایجاد حداقل‌های ورزشی مورد نیاز، به توسعه زیرساخت‌های ورزشی کمک کرد (۵۸).

راهکارهای محیطی به متغیرهایی گویند که در محیط زندگی و تمرین ورزشکار وجود دارند. یکی از اشتباهات رایج که والدین انجام می‌دهند، انتخاب رشته ورزشی برای کودک خود بدون در نظر گرفتن تمایل خود کودک است زیرا رشته ورزشی می‌بایست کاملاً مطابق با تمایلات فرد باشد (۴۶). در عین حال، حمایت متعادل خانواده از ورزشکار می‌تواند در رشد و شکوفایی وی تأثیر شگرفی داشته باشد و باعث دلگرمی ورزشکار شود. یکی دیگر از مفاهیم، توجه مربیان به محیط تمرین و زندگی ورزشکار است که بسیار حائز اهمیت است. مربیان بزرگی همچون لامباردی^۱ با بازیکنان همراه بوده و حتی زمانیکه ورزشکار برای ادامه ورزش از تحصیل دست می‌کشد، وی خود را سریعاً به او رسانده و او را از این کار باز می‌دارد (۵۹). مربیان باید از ویژگی، تصمیمات و عادت‌های ورزشکاران خود در محیط زندگی و تمرین آگاهی داشته و با آنها همراه شود تا بتوانند تأثیر بیشتری بر عملکرد ورزشی آنها بگذارند. در بسیاری از مناطق کشور، عادت‌ها و تصمیمات غلطی رایج است که آگاهی از این موارد می‌تواند ورزشکاران و والدین آنها را از انجام تصمیمات اشتباه منصرف سازد (۶۰). اهداف و مأموریت مربیان در رشته‌های تیمی، فردی، کم جمعیت و پر جمعیت یکسان نیست و مربیان در رشته‌های پر جمعیت و یا پر متقاضی احتمال نادیده گرفتن ورزشکاران بیشتری را دارند. برای مثال در رشته کشتی و فوتبال احتمال حذف بازیکنان از ورزش قهرمانی بسیار بیشتر از رشته‌هایی هم چون شطرنج و تیراندازی است. لذا به مربیان این رشته‌های ورزشی پیشنهاد می‌شود توجه بیشتری به جامعه مخاطب خود داشته و از حذف زود هنگام ورزشکاران خودداری کنند. جامعه می‌بایست برای قشر ورزشکار خود احترام و امتیازات بیشتری قائل شود زیرا جامعه‌ی ورزشی به پویایی و سلامت شهر کمک می‌کند. توجه بیشتر به ورزشکاران تازه کار در سنین مختلف باعث ارتقاء جایگاه اجتماعی آنها شده و باعث تحریک اعضای جامعه به فعالیت ورزشی خواهد شد. هم‌چنین مربیان و مسئولان اجتماعی می‌بایست ورزشکاران خود را از عوامل مخرب حاضر در جامعه دور سازند تا با تصمیمات اشتباه خود، آینده ورزشی خود را نابود نسازند.

عوامل روانشناختی عموماً شامل متغیرهای پنهان ورزشکاران خواهد شد که برطرف سازی آنها باعث بهبود عملکرد ورزشکاران تا حد زیادی خواهد شد. این نیاز در سنین کودکی تا بزرگسالی متفاوت است و اعضای کادر فنی می‌بایست با این تفاوت به خوبی آشنا بوده و برای هر رده سنی به گونه‌ای مناسب رفتار کنند (۱۵). در حیطه روان‌شناسی عواملی هم‌چون استرس شغلی، هویت، تعهد، تنبیه و پاداش مورد بررسی قرار می‌گیرند و ورزشکار توسط این معیارها ارزیابی می‌شود. از دیگر موارد مهم، توجه به علاقه درونی و تمایلات ورزشکاران است که انگیزه و محرک اصلی ورزشکاران برای ادامه مسیر ورزشی است. عملکرد ورزشی تحت تأثیر متغیرهای مختلفی از جمله

^۱ Lombardi

احساسات است و این امر اهمیت گنجاندن مؤلفه عاطفی را در برنامه های استعدادیابی ورزش برجسته می کند (۶۱). مربیان، والدین و استعدادیابها می بایست به این عامل مهم در پیشبرد اهداف بلند مدت ورزشکار توجهی خاص داشته باشند. باشگاهها و فدراسیونهای ورزشی می بایست از روانشناسان ورزشی در تیمهای ورزشی علی الخصوص در رده پایه استفاده کنند تا این بُعد از نیازهای ورزشکاران برطرف گردد. یکی دیگر از دلائلی که ورزشکاران نباید با یک الگو ارزیابی شوند این است که سرعت یادگیری، آموزش پذیری ورزشکاران با یکدیگر متفاوت بوده و مباحث ورزشی را با یک سرعت یاد نمی گیرند. ورزشکار الف با عملکرد بالا ولی آموزش پذیری پایین با ورزشکار ب که عملکرد پایین تری دارد ولی آموزش پذیری بالایی دارد، بسیار متفاوت می باشد. استمرار و تلاش فرد نیز می تواند یک معیار ارزیابی مناسب برای ورزشکاران باشد زیرا این عامل برای دستیابی به موفقیت ورزشی یکی از ارکان اساسی به حساب می آید و می تواند گاهی ضعف موجود در حوزه آنتروپومتری افراد را پوشش دهد. در بعد روانشناسی تاثیر اطرافیان بسیار قابل ملاحظه می باشد زیرا می تواند به راحتی عملکرد ورزشکاران را تحت الشعاع قرار دهد (۶۲). یکی از این عوامل، اثر متیو یا متیو افکت است که در ورزش نیز صادق است. این اثر به معنی این است که اثر مثبت عملکرد خوب را خوب تر می کند و اثر منفی عملکرد بد را بدتر (در علوم اقتصاد اینگونه بیان می شود که فقیر در شرایط بد اقتصادی، فقیرتر می شود و پولدار، پولدارتر). ورزشکارانی که عملکرد ضعیف تری دارند، بیشتر در معرض سرکوب قرار می گیرند که این پدیده باعث افت بیشتر عملکرد آنها خواهد شد؛ لذا توجه به اثر تشویق دیگران می تواند باعث جلوگیری از افت بسیاری از ورزشکاران گردد (۶۳). پدیده ای که جدیداً در بین والدین و مربیان شایع شده است، ارائه تصویری اغراق آمیز از ورزشکار است که می تواند تاثیر بسیار مخربی بر روحیات فرد و به تبع عملکرد فرد بگذارد.

این اقدام باعث ایجاد فشار فشار همه جانبه اعم از محسوس و نامحسوس و آشکار بر ورزشکار می شود و این نگرش برای نوجوان بوجود می آید که اگر پیروز مسابقه نباشد به هیچ یک از اهداف خود نخواهد رسید. از این رو، به مربیان و والدین توصیه می شود بزرگنمایی از ورزشکار و فرزند خود نداشته باشند تا با حذف پیامدهای منفی این عامل، به پیشرفت هر چه بیشتر ورزشکار کمک کنند (۶۴). از دیگر عوامل موثر در این بخش، تاب آوری است که نقشی اساسی در مقابله و بازیابی استرس در زمینه های ورزش رقابتی ایفا می کند و یکی از عوامل تعیین کننده موفقیت در نظر گرفته می شود (کودونهاتو و همکاران، ۲۰۱۸). در بسیاری از موارد دیده شده است که ورزشکاران با سطح اعتماد به نفس پایین و به دلیل "ترس از حذف شدن"، نمی توانند عملکرد خوبی نشان دهند و قدرت تصمیم گیری آنها کاهش می یابد. توصیه می شود پس از حذف این عوامل تخریبگر اقدام به ارزیابی بازیکنان

۲ Educability

۳ Matthew Effect

۱ Codonhato & et al.

بپردازید (۶۵). در ارزیابی ابعاد روانشناختی ورزشکاران در فرایند‌های استعدادیابی می‌بایست تعادل را برقرار نمود؛ به عبارت دیگر به دلیل میزان اثر محدود ابعاد روانشناختی در پیش‌بینی عملکرد آینده، نباید صرفاً از این ابعاد برای شناسایی ورزشکاران برتر استفاده شود (۶۶).

عوامل دولتی شامل متغیرهایی عموماً ثانویه می‌باشند که در مقیاسی بزرگتر، ورزش و استعدادیابی را تحت الشعاع قرار می‌دهد. حضور مدیران سیاسی^۱ در ورزش شرایط را برای ورود سیاست به ورزش فراهم می‌سازد و ورزش را اهرمی برای اقدامات و اهداف سیاسی تبدیل خواهد کرد (۶۷)؛ لذا حضور مدیران ورزشی که سابقه فعالیت ورزشی را دارند می‌تواند به توسعه اهداف ورزشی کمک نماید. از سویی دیگر، قوانین حاکم بر کشور می‌بایست امکان فعالیت ورزشی را برای افراد جامعه فراهم سازد نه اینکه آنها را از فعالیت بدنی بازدارد. اسناد بالادستی تازه تدوین شده بعد از برنامه چهارم توسعه بر سطح ورزش قهرمانی تاکید داشته‌اند و استفاده هر چه بیشتر از ظرفیت ورزشی را توصیه می‌کنند که توجه به آنها می‌تواند در ارتقاء ورزش کشور بسیار موثر باشد. هم‌چنین، می‌توان بودجه را تکمیل کننده این قوانین و سوخت اصلی برنامه‌های ورزشی جامعه دانست. برنامه ریزی بدون بودجه بندی مناسب بی‌فایده خواهد بود. به عبارتی دیگر، بودجه‌بندی و برنامه ریزی صحیح مکمل یکدیگر هستند. هم‌چنین قوانین ساختارمند و بی‌نقص، راه را برای تخلفات اخلاقی و حقوقی در ورزش مسدود می‌سازد. تخلفات قانونی و حقوقی که در ورزش پایه عموماً با صغره سن و ثبت قراردادهای نامتعارف اتفاق می‌افتد، باعث دلسردی و ناامیدی بسیاری از ورزشکاران از ادامه مسیر خواهد شد و در عین حال موقعیت بهتری برای افراد متخلف فراهم خواهد ساخت.

عوامل اقتصادی نیز برای خانواده ورزشکاران و باشگاه‌ها کاملاً شفاف است زیرا مشکلات مالی حاضر در ورزش، قشر عظیمی از ورزشکاران از ادامه مسیر باز داشته‌است (۶۸). به همین دلیل وزارت ورزش و جوانان، فدراسیون‌های ورزشی و هیات‌های ورزشی می‌بایست حمایت مالی را از برنامه‌های استعدادیابی انجام‌دهند تا فرایندهای جذب و پرورش بازیکن به دلائل مالی متوقف نشود. برخی باشگاه‌های ورزشی به دلیل نبود حامی مالی از ورزشکار هزینه دریافت می‌کنند که در نهایت بازیکنان بامهارت ولی با توان مالی ضعیف از ادامه کار باز می‌مانند. هم‌چنین، ورزشکاران قادر به فعالیت شغلی، انجام ورزش و تحصیل به صورت هم‌زمان نیستند که این نیز یکی دیگر از مشکلات اساسی در این حوزه بحساب می‌آید. می‌توان با پرداخت کمک هزینه به خانوار بعنوان سرانه ورزشی افراد، پیوند حامیان مالی با باشگاه‌های ورزشی پایه و اختصاص بودجه کافی به فدراسیون‌های ورزشی به منظور پیشبرد برنامه‌های استعدادیابی، به توسعه هرچه بیشتر این بخش حیاتی کمک نمود.

عوامل فرهنگی که ریشه در فرهنگ و عقاید مردم یک جامعه دارد، می‌تواند ابزاری مفید و یا بازدارنده باشد. عادت دیرینه مردم هلند به استفاده از دوچرخه بعنوان یک جایگزین وسایل نقلیه شخصی، یکی از امتیازات

^۱ Political Administrator

^۲ Political Purposes

مشتی است که مدیران ما می‌توانند از آن استفاده کنند ولی متأسفانه جنبه اقتصادی استفاده از دوچرخه برای آنها در اولویت است. نگرش‌های غلط که مانع حضور بانوان و حتی آقایان در ورزش می‌شود می‌تواند نقشی بسیار موثر در کاهش میزان مشارکت ورزشی در سطح جامعه به همراه داشته باشد. یکی از این نگرش‌های اشتباه عدم برابری جنسیتی^۱ در ورزش می‌باشد که در این چندین ساله قشر بانوان بیشترین آسیب را متحمل شده اند تا جائیکه حتی حضور بانوان در اماکن ورزشی بعنوان بازدید کننده نیز عاملی مغایر با اخلاق و ارزش‌های اجتماعی تلقی می‌شود. مدیران و جامعه شناسان ورزشی می‌توانند با شناسایی و مقابله با این نگرش‌های غلط، میزان مشارکت ورزشی و فعالیت‌های اجتماعی را توسعه دهند. بعنوان نتیجه‌گیری کلی می‌توان اذعان داشت که ورزشکاران باید فرصت کافی به منظور شکوفایی و پرورش مهارت‌های خود را داشته باشند و در مراحل ابتدائی با استفاده از رقابت حذف نشوند؛ در سنین ابتدایی ورزش را در قالب تفریح و سرگرمی آموزش ببینند و از تخصصی سازی زود هنگام پرهیز شود. همچنین، لیگ‌های چالشی و مسابقات آزاد می‌توانند ابزاری مناسب برای آموزش، آزمون و خطا، رقابت (در سن مخصوص) آزاد و محیطی به منظور شکوفایی توانمندی‌ها و مهارت‌های ورزشکاران باشد. لذا مدل غائبی و همکاران در دانشگاه تهران متشکل از این موارد، ملزومات هر بازه سنی را به تفکیک بیان کرده‌است (۶۹). یافته‌های پژوهش که در قالب ۷ مقوله اصلی، ۱۷ مقوله فرعی و ۹۶ کد باز دسته بندی شدند، با مقالات هولیهان و گرین (۲۰۰۸)، واینز و همکاران (۲۰۰۹)، لیکن (۲۰۲۱)، جورجیادس و همکاران (۲۰۱۷)، بوریوم و کرامر (۲۰۱۳)، کریکه و همکاران (۲۰۱۶)، بیکر و همکاران (۲۰۱۹)، مک آلی، هافس و همکاران (۲۰۲۱) و کرکلند و سالیوان (۲۰۱۸) همسو بوده‌است. با توجه به موضوع پژوهش و شیوه گردآوری داده‌ها، محدودیت و موانع متعددی در حین پژوهش اتفاق افتاد که به شرح زیر می‌باشد:

- به دلیل شیوه جمع‌آوری اطلاعات (مصاحبه)، امکان ارتباط و ملاقات حضوری با اساتید و متخصصان این حوزه با سختی‌های فراوان همراه بود و بسیاری از این افراد خارج از ایران و یا فرصت کافی برای مصاحبه نداشتند که منجر به مشکلاتی برای محقق شد.
- به دلیل اعتقادات و ویژگی‌های فرهنگی، مطالعه بیشتر و بررسی علل مختلف پدیده استعداد خاموش در بین بانوان، با سختی‌های فراوان همراه بود و بسیاری از مصاحبه شوندگان از پاسخ مستقیم به عوامل موثر در حوزه بانوان امتناع می‌ورزیدند.
- با وجود انجام پژوهش‌های متعدد در حوزه استعدادیابی و استعداد خاموش در خارج از ایران، بسیاری از متخصصان و اساتید داخلی با این عنوان آشنایی نداشته و منابع معتبر داخلی در این شاخه از استعدادیابی یافت نمی‌شود.

به عنوان پیشنهادهای برخواسته از پژوهش به وزارت ورزش، کمیته ملی المپیک و فدراسیون‌های ورزشی توصیه کرد با استفاده از یافته‌های پژوهش، نسبت به مفهوم استعداد خاموش و ورزشکاران حذف شده برنامه‌ریزی صحیح و کاربردی داشته باشند تا بتوان از این جامعه آماری گسترده به بهترین نحو استفاده نمود. همچنین به مربیان و اعضای کادر فنی تیم‌های ورزشی توصیه می‌شود در تدوین و اجرای برنامه‌های تمرینی برای ورزشکاران از علوم به‌روز و تمرینات مورد تایید استفاده‌کنند و از تخصصی سازی زود هنگام و حذف ورزشکاران در سنین پایه جدا پرهیز کنند. روانشناسان ورزشی نیز بخش جدانشدنی از کادر فنی تیم‌ها می‌باشند که تاثیر بسزایی در موفقیت‌های تیم‌ها و ورزشکاران دارند؛ لذا به مدیران و مسئولان ورزشی باشگاه‌ها پیشنهاد می‌شود نسبت به حضور روانشناسان ورزشی در تیم‌هایشان اقدام نمایند. از سویی دیگر، برگزاری لیگ‌های ورزشی چالشی می‌تواند محیط را برای شناسایی ورزشکاران با پتانسیل نهفته مهیا سازد. مدیران و مسئولان ورزشی و دستگاه‌های اجرایی مرتبط با راه اندازی این مسابقات چالشی با هزینه بسیار کم می‌توانند قشر عظیمی از نوجوانان و جوانان را نسبت به حضور در ورزش تشویق نمایند. و در آخر به والدین توصیه می‌گردد نسبت به مهارت‌های ورزشی فرزندان نگرشی واقع بینانه داشته و از ارائه تصویری اغراق‌آمیز از ورزشکار به دلیل آثار مخرب آن در آینده، خودداری نمایند.

به منظور پیشنهادهای برای پژوهش‌های آتی می‌توان به پژوهشگران و دانشجویان رشته‌های علوم ورزشی در گرایش‌های مختلف توصیه کرد با توجه به مفاهیم درسی و نوع دیدگاه گرایش خود نسبت به استعداد خاموش، ابعاد مختلف استعداد خاموش را مورد بررسی قرار داده و راهکارهای مناسب و کاربردی را پیشنهاد دهند. همچنین به دلیل گستردگی رشته‌های ورزشی و تفاوت رشته‌های تیمی با انفرادی، رزمی با توپی و غیره، به دانشجویان و محققان پیشنهاد می‌شود با بررسی علل مختلف این پدیده (استعداد خاموش) در رشته‌های ورزشی مربوط به خود، نسبت به استخراج مطالب مفید و راهکار مناسب اقدام نمایند.

- .١ Anshel M, Lidor R. Talent detection programs in sport: the questionable use of psychological measures. *Journal of sport behavior*. 2012;35:239-66.
- .٢ Lidor R, Côté J, Hackfort D. ISSP position stand: To test or not to test? The use of physical skill tests in talent detection and in early phases of sport development. *International journal of sport and exercise psychology*. 2009;7(2):131-46.
- .٣ Heitner D. Sports Industry To Reach \$73.5 Billion By 2019: *Forbes*; 2015 [Available from: <https://www.forbes.com/sites/darrenheitner/2015/10/19/sports-industry-to-reach-73-5-billion-by-2019/#2ca0e4721b4b>].
- .٤ Higgs C, Way R, Harber V, Jurbala P, Balyi I. Long-term development in sport and physical activity 3.0. Canada Sport for Life Society. 2019.
- .٥ Houlihan B, Green M. Chapter 1 - Comparative elite sport development. In: Houlihan B, Green M, editors. *Comparative Elite Sport Development*. Oxford: Butterworth-Heinemann; 2008. p. 1-25.
- .٦ World Class Performance Programme: UK Sport; 2018 [Available from: <http://www.uk sport.gov.uk/our-work/world-class-programme>].
- .٧ Vaeyens R, Güllich A, Warr CR, Philippaerts R. Talent identification and promotion programmes of Olympic athletes. *J Sports Sci*. 2009;27(13):1367-80.
- .٨ Simonton DK. Talent and its development: an emergenic and epigenetic model. *Psychological review*. 1999;106(3):435.
- .٩ Lykken DT. Research with twins: The concept of emergence. *Psychophysiology*. 1982;19(4):361-72.
- .١٠ Gagne F. A proposal for subcategories within gifted or talented populations. *Gifted Child Quarterly*. 1998;42(2):87-95.
- .١١ Gagné F. Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High ability studies*. 2004;15(2):119-47.
- .١٢ Georgiades E, Klissouras V, Baulch J, Wang G, Pitsiladis Y. Why nature prevails over nurture in the making of the elite athlete. *BMC Genomics*. 2017;18(Suppl 8):835.
- .١٣ Borsboom D, Cramer AO. Network analysis: an integrative approach to the structure of psychopathology. *Annual review of clinical psychology*. 2013;9:91-121.
- .١٤ Kriek LVD, Jeronimus BF, Blaauw FJ, Wanders RB, Emerencia AC, Schenk HM, et al. HowNutsAreTheDutch (HoeGekIsNL): A crowdsourcing study

of mental symptoms and strengths. *International journal of methods in psychiatric research*. 2016;25(2):123-44.

۱۵ Baker J, Wattie N, Schorer J. A proposed conceptualization of talent in sport: The first step in a long and winding road. *Psychology of Sport and Exercise*. 2019;43:27-33.

۱۶ Galton F. *Hereditary genius*: Macmillan and Company; 1869.

۱۷ Candolle Ad. *Histoire des sciences et des savants depuis deux siècles; suivie d'autres études sur des sujets scientifiques, en particulier sur la sélection dans l'espèce humaine*. Genève: Georg; 1873.

۱۸ Brown J. *Sports Talent: Human Kinetics*; 2001.

۱۹ McAuley ABT, Hughes DC, Tsaprouni LG, Varley I, Suraci B, Roos TR, et al. Genetic association research in football: A systematic review. *European Journal of Sport Science*. 2021;21(5):714-52.

۲۰ Pickering C, Kiely J, Grgic J, Lucia A, Del Coso J. Can Genetic Testing Identify Talent for Sport? *Genes (Basel)*. ۲۰۱۹;(۱۲)۱۰.

۲۱ McAuley ABT, Hughes DC, Tsaprouni LG, Varley I, Suraci B, Roos TR, et al. Genetic Testing in Professional Football: Perspectives of Key Stakeholders. *Journal of Science in Sport and Exercise*. 2021.

۲۲ Kirkland A, O'Sullivan M. There Is No Such Thing as an International Elite Under-9 Soccer Player. *J Sports Sci Med*. 2018;17(4):686-8.

۲۳ Kiely J. Periodization theory: confronting an inconvenient truth. *Sports Medicine*. 2018;48(4):753-64.

۲۴ McAuley ABT, Baker J, Kelly AL. Defining "elite" status in sport: from chaos to clarity. *German Journal of Exercise and Sport Research*. 2021.

۲۵ Baker J, Wattie N. Innate talent in sport: Separating myth from reality. *Current Issues in Sport Science (CISS)*. 2018.

۲۶ Den Hartigh RJ, Van Dijk MW, Steenbeek HW, Van Geert PL. A dynamic network model to explain the development of excellent human performance. *Frontiers in Psychology*. 2016;7:532.

۲۷ Johnston K, Wattie N, Schorer J, Baker J. Talent identification in sport: a systematic review. *Sports Medicine*. 2018;48(1):97-109.

۲۸ Till K, Baker J. Challenges and [Possible] Solutions to Optimizing Talent Identification and Development in Sport. *Frontiers in Psychology*. 2020;11.(۶۶۴)

۲۹ FA Statement on Non-elite Football in England. The Football Association; 2020.

.۳۰ KEY FACTORS UNDERLYING LONG-TERM DEVELOPMENT IN SPORT AND PHYSICAL ACTIVITY. SPORT FOR LIFE; 2020.

.۳۱ Harrison C. Talent Identification: How we're failing youth athletes. AUT MILLENNIUM; 2015 26 June.

.۳۲ Cobley S, Till K. Longitudinal tracking of athlete development: its importance, methods and future considerations. The handbook of talent identification and development in sport. 2017:248-66.

.۳۳ Ericsson KA, Harwell KW. Deliberate Practice and Proposed Limits on the Effects of Practice on the Acquisition of Expert Performance: Why the Original Definition Matters and Recommendations for Future Research. Frontiers in Psychology. 2019;10.(۲۳۹۶)

.۳۴ Swann C, Moran A, Piggott D. Defining elite athletes: Issues in the study of expert performance in sport psychology. Psychology of Sport and Exercise. 2015;16:3-14.

.۳۵ Magill RA. Motor Learning: Concepts and Applications: McGraw-Hill; 1998.

.۳۶ Rütten A, Ziemainz H, editors. Looking to the future : Analysis of Talent Identification and Development Systems in Different Countries 2003.

.۳۷ Gao RY. A comparison between Talent Identification and Development (TID) for badminton in China and the UK. University of Stirling: University of Stirling; 2017.

.۳۸ **O'Sullivan J.** Our Biggest Mistake: Talent selection instead of talent identification SoccerWire.com: Soccer Wire; 2013 [Available from: <https://www.soccerwire.com/resources/our-biggest-mistake-talent-selection-instead-of-talent-identification/>]

.۳۹ Brenner JS, MEDICINE COS, FITNESS. Sports Specialization and Intensive Training in Young Athletes. Pediatrics. 2016;138.(۳)

.۴۰ Unierzyski P. Level of achievement motivation of young tennis players and their future progress. Journal of sports science & medicine. 2003;2(4):184-6.

.۴۱ MacCosham B, Patry P ,Beswick C, Gravelle F. Leisure lifestyle and dropout: Exploring the experience of amateur athletes in competitive sport. International Journal of Sport Management, Recreation and Tourism. 2015;20(2):20-39.

.۴۲ Fletcher D, Scott M. Psychological stress in sports coaches: A review of concepts, research, and practice. Journal of sports sciences. 2010;28(2):127-37.

- ۴۳ Holmberg PM. Agility training for experienced athletes: A dynamical systems approach. *Strength & Conditioning Journal*. 2015;37(3):93-8.
- ۴۴ Providing sports screening and talent identification services to children and teenagers in disadvantaged areas in 2022-Available from: <https://irna.ir/xjJGDq>. [Persian]
- ۴۵ M. Mahmood Khani, A. Dadashpoor and M. Nayeri. Compilation Anthropometric characteristic norm of 8 - 13 years old of Iranian boys. 2014; *Sport Physiology* 2014 Vol. 6 Issue 22 Pages 95-114 [Persian]
- ۴۶ Yamamoto Y, Holloway SD. Parental expectations and children's academic performance in sociocultural context. *Educational Psychology Review*. 2010;22:189-214.
- ۴۷ Xiang C, Tengku Kamalden TF, Liu H, Ismail N. Exploring the multidisciplinary factors affecting Sports Talent Identification. *Frontiers in Psychology*. 2022;13:948121.
- ۴۸ Jokuschies NM, Gut V, Conzelmann A. Systematizing coaches' 'eye for talent': Player assessments based on expert coaches' subjective talent criteria in top-level youth soccer. *International Journal of Sports Science & Coaching*. 2017;12:565 - 76.
- ۴۹ Lund S, Söderström T. To See or Not to See: Talent Identification in the Swedish Football Association. *Sociology of Sport Journal*. 2017;34:248-58.
- ۵۰ Cust EE, Sweeting AJ, Ball K, Robertson S. Machine and deep learning for sport-specific movement recognition: A systematic review of model development and performance. *Journal of sports sciences*. 2019;37(5):568-600.
- ۵۱ Musa RM, Majeed APA, Kosni NA, Abdullah MR. Machine learning in team sports: performance analysis and talent identification in Beach Soccer & Sepaktakraw; Springer Nature; 2020.
- ۵۲ Dubois R, Bru N, Paillard T, Le Cunuder A, Lyons M, Maurelli O, et al. Rugby game performances and weekly workload: Using of data mining process to enter in the complexity. *PloS one*. 2020;15(1):e0228107.
- ۵۳ Claudino JG, Capanema DdO, de Souza TV, Serrão JC, Machado Pereira AC, Nassis GP. Current approaches to the use of artificial intelligence for injury risk assessment and performance prediction in team sports: a systematic review. *Sports medicine-open*. 2019;5:1-12.

- .۵۴ Michalski SC, Szpak A, Loetscher T. Using virtual environments to improve real-world motor skills in sports: a systematic review. *Frontiers in psychology*. 2019;10:2159.
- .۵۵ Mustafovic E, Čaušević D, Čović N, Ibrahimović M, Alić H, Abazović E, et al., editors. *Talent Identification in Youth Football: A Systematic Review* 2020.
- .۵۶ Peng Y-l. Design and implementation of sport training management information system for high education sports team. *2010 International Conference on Educational and Information Technology*. 2010;1:V1-356-V1-9.
- .۵۷ Cao RF, Li SS, editors. *Research on Influence of Large International Sports Event on National Development of E-government Affairs*. *International Conference on E-Business and E-Government*; 2012.
- .۵۸ Eksteen E, Malan D, Lotriet RA. Management competencies of sport club managers in the North-West Province, South Africa. *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance*. 2013;19:928-36.
- .۵۹ Walton GM. *Beyond winning: The timeless wisdom of great philosopher coaches*: *Human Kinetics* 1; 1992.
- .۶۰ Hoven M, Kuchera S. Beyond Tebowing and superstitions: Religious practices of 15-year-old competitive athletes. *International Journal of Children's Spirituality*. 201۰;۱۵-۵۲:(۱)۲۱;۶
- .۶۱ Mercader-Rubio I, Gutiérrez Ángel N, Silva S, Moisés A, Brito-Costa S. Relationships between somatic anxiety, cognitive anxiety, self-efficacy, and emotional intelligence levels in university physical education students. *Frontiers in Psychology*. 2023;13:1059432.
- .۶۲ Staff HR, Didymus FF, Backhouse SH. Coping rarely takes place in a social vacuum: Exploring antecedents and outcomes of dyadic coping in coach-athlete relationships. *Psychology of Sport and Exercise*. 2017;30:91-100.
- .۶۳ Zeng Y, Zuo S. The Matthew Effect in Computation Contests: High Difficulty May Lead to 51% Dominance? *The World Wide Web Conference*. 2019.
- .۶۴ Gustafsson H, Hill AP, Stenling A, Wagnsson S. Profiles of perfectionism, parental climate, and burnout among competitive junior athletes. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*. 2016;26.
- .۶۵ Correia M, Rosado A, editors. *Fear of failure and anxiety in sport* 2018.
- .۶۶ Höner O, Larkin P, Leber T, Feichtinger P. Talent Identification and Development in Sport .In: Schüler J, Wegner M, Plessner H, Eklund RC, editors.

Sport and Exercise Psychology: Theory and Application. Cham: Springer International Publishing; 2023. p. 549-81.

.۶۷ Yuan F-M, Zhang C-B, Song S. Study on the Interactive Relationship between Sports and Politics. DEStech Transactions on Economics, Business and Management. 2019.

.۶۸ Harsch K, Festing M. Managing non-family talent: Evidence from German-speaking regions. German Journal of Human Resource Management: Zeitschrift für Personalforschung. ۲۰۱۹. ۳۳:۲۴۹-۲۷۹.

.۶۹ Runme L. Research on the Concept, Characteristics and Value of Sports Culture. Bulletin of Sport Science & Technology. 2015.